

ZARF(BELİRTEÇ)

Fiillerin,sıfatların ve zarfların anlamını tamamlayan kelimelerdir.Fiillerin anlamını yer,durum ve zaman yönünden;sıfatların anlamını azlık-çokluk yönünden;zarfların anlamını yine azlık-çokluk yönünden tamamlar:

Akademide Bir Numara

www.ders-akademi.com

ÖRNEK: Mehmet'in kardeşi dün gece gelmiş.("gece" kelimesi "gelme" eyleminin anlamını zaman bakımından etkilemiş)

Arabayı hızlı sürüyor. (sürme eyleminin anlamını durum bakımından etkilemiş)

Daha güzel bir ev bulduk.("güzel"kelimesi sıfat görevindedir." "Daha" sözcüğü güzel sıfatını ölçü bakımından etkilemiş, ona üstünlük anlamı katmıştır.

Örnek cümlelerde yer alan "gece, hızlı, daha" kelimeleri önlerine gelen kelimelerin anlamlarını etkilediklerinden dolayı zarftırlar.

UYARI: Zarfların sıfatlarla benzer yönleri vardır.Zarflar da sıfatlar gibi çekim eki almaz.İsim soylu bir sözcük, eylemin anlamını etkiliyorsa zarf; ismin anlamını etkiliyorsa sıfat olur:

ÖRNEK: Bu yıl derslerine fazla çalışmadın.(zarf)
Akşamları fazla yemek yiyorsun.(sıfat)

Zarflar isim hal eklerini alınca isimleşirler:

ÖRNEK: Çocuklar koşarak dışarı çıktılar.(zarf)
Çocuklar koşarak dışarıya çıktılar.(isim)

ZARFLARIN ÖZELLİKLERİ:

a) Her tür kelime ya da kelime öbeği zarf olarak kullanılabilir:

ÖRNEK: Bu yaz, bütün Ege'yi adım adım gezdik.(cümlesinde sıfat tamlaması olan "bu yaz" ve isimden oluşan ikileme "adım adım"zarf olarak kullanılmıştır.

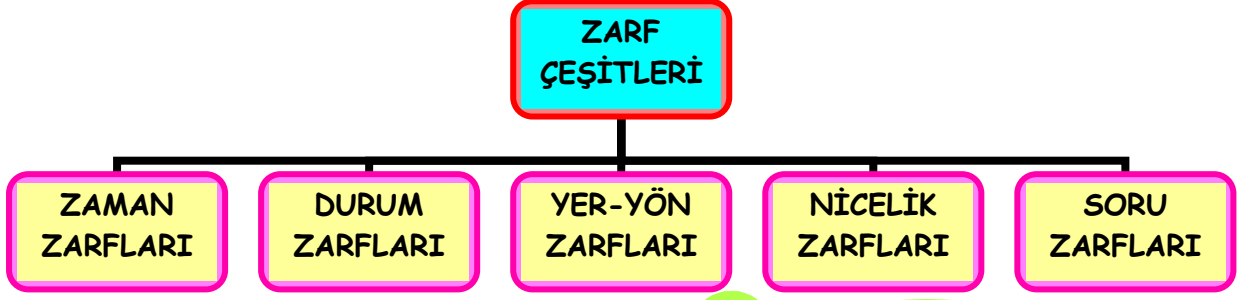
Biz ona adam gibi davrandık.(cümlesinde isimle öbeğeşen edat "adam gibi" zarf olarak kullanılmış.)

Çocuk tepeden tırnağa ıslandı.(cümlesinde deyim "tepeden tırnağa"

zarf olarak kullanılmıştır.

b)Zarflar,cümlede genellikle zarf tümleci olurlar:

ÖRNEK: Bugün yine çok yoruldu.("Bugün"zaman bildiren,"yine"durum bildiren, "çok" ise azlık-çokluk bildiren zarf tümlecidir.

Zarfları beş bölümde inceliyoruz:

- 1) Zaman zarfları:
- 2) Durum zarfları
- 3) Yer-yön zarfları
- 4) Azlık-çokluk (nicelik)zarfları
- 5) Soru zarfları

1. ZAMAN ZARFLARI:

Fiilleri zaman bakımından sınırlandıran zarflardır.

Zaman zarfı olarak kullanılan kelimeler şunlardır:
Dün,bugün,yarın,şimdi,gece,gündüz,erken,geç,demin,akşam,sabah,kışın,yazın,bir az sonra,biraz önce vb....

Zaman zarflarını bulabilmek için yükleme şu sorular sorulur:Ne zaman?,Ne zamandan beri?,Ne zamana kadar?

ÖRNEK: Dedem gitti.(Cümlesinde işin zaman bakımından geçmişte yapıldığı anlamı vardır.Fakat gitme işinin ne zaman gerçekleştiği kesin olarak belli değildir.Bunu belirtmek için" sabah,akşam,dün,erken vb..."gibi fiili sınırlayıcı kelimeler kullanılır:

Örnek:Dedem sabah gitti.

DİKKAT:"Dün,bugün,yarın,şimdi,sabah,akşam,gece,gündüz,,yaz,kış vb..."kelimeleri zaman"sorusunun cevabı ise zarf;değilse isimdir.

Örnek:Sabaha İzmir'deyiz.(Ne zaman?Sabaha.Zarftır.)
Geceyi burada geçireceğiz.(Ne zaman?Soruya cevap vermiyor ve ismin hal ekini almıştır.İsmdir.)

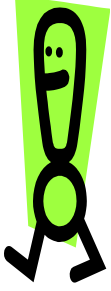
2. DURUM ZARFLARI:

Fiillerin, fiilimsilerin durumunu, nasıl gerçekleştiğini belirten zarflardır.

ÖRNEK: Merdivenleri koşarak çıktı.(Nasıl çıktı?). Arabayı hızlı kullanıyor.(Nasıl kullanıyor?) "Koşarak" kelimesi çıkma, "hızlı" kelimesi kullanma fiillerinin nasıl gerçekleştiğini belirtmiştir.

Durum zarflarını bulabilmek için fiillere ve fiilimsilere "Nasıl?" sorusu sorulmalıdır.

DİKKAT: "Nasıl" sorusu niteleme sıfatlarını bulmak için de kullanılır. Ancak niteleme sıfatını bulmak için "nasıl?" sorusu isme sorulur.

ÖRNEK: Sınavda zor sorular vardı.(Nasıl sorular? Sıfat)

DİKKAT: Durum zarfları fiil ya da fiilimsileri çeşitli anlam ilgileri ile belirtir:

ÖRNEK: Bu adam herkese dostça davranıyor.(niteleme anlamı)

Bu sınavı mutlaka kazanacaksın.(kesinlik anlamı)

Belki ben de sizinle gelirim.(olasılık anlamı)

Çocuk az çok dedesine benziyor.(yaklaşıklık anlamı)

Bunu bir daha okuyacağım.(yineleme anlamı)

Keşke buraya hiç gelmeseydim.(dilek anlamı)

Eğer çok yorulduysan bira dinlen.(şart anlamı)

İşte hiçbir şey değişmedi.(işaret anlamı)

3. YER- YÖN ZARFLARI:

Fiillerin yerini ve yönünü belirleyen zarflardır. Başlıca yer-yön zarfları şunlardır: içeri, dışarı, ileri, geri, yan, ön, arka, sağ, sol, üst, alt vb...

DİKKAT: Yer-yön bildiren kelimeler isimleri niteleyip yalın olarak bir isimden önce gelerek bir tamlama oluşturursa sıfat; isim hal eklerini alırsa isim görevi üstlenir:

ÖRNEK: alt çene(sıfat) ; ileri düşünce(sıfat);

İçeride gürültü var.(isim)

Annem içeri girdi.(zarf)

Yer-yön zarflarını bulmak için yükleme "nereye, nereye doğru, nereye kadar?" soruları sorulur.

4. AZLIK- ÇOKLUK(NİCELİK) ZARFLARI:

Fiilleri, sıfatları ve başka zarfları nicelik, azlık-çokluk, bakımından sınırlayan ya da güçlendiren zarflardır.

Başlıca ölçü zarfları şunlardır: Kadar, denli, daha, en, pek, çok, fazla, az, biraz, oldukça, epeyce vb...

ÖRNEK: Radyonun sesini çok açmış. En geç o geldi.

Cümlelerde "çok", açmak fiilinin; "en" ise geç zaman zarfının anlamını nicelik, azlık-çokluk bakımından belirtmiştir.

Nicelik (ölçü) zarfları anlatıma "eşitlik, üstünlük, en üstünlük, aşırılık anlamları katar. Ölçü zarfları fiillere, sıfatlara ya da başka türden zarflara sorulan "Ne kadar?" sorusuna cevap verir:

ÖRNEK: Sınava çok çalıştım. (Ne kadar çalıştım? Çok).

ZARFLARIN DERECELENDİRİLMESİ:

- Eşitlik Derecesi:** Kadar, denli, gibi...
Örnek: Kimse şarkıyı bu denli güzel okuyamaz.
- Üstünlük Derecesi:** "Daha" kelimesi, sıfatları ya da başka zarfları üstünlük anlamlarıyla derecelendirir.
Örnek: Daha iyi bir araba alabilirdin. (daha kelimesi "iyi" sıfatını üstünlük anlamıyla derecelendirmiş)
Her şey daha ucuz satılıyor. (daha kelimesi "ucuz" zarfını üstünlük anlamıyla derecelendirmiş)
- En Üstünlük Derecesi:** "En" kelimesi sıfatları ya da başka zarfları en üstünlük anlamlarıyla derecelendirir.
Örnek: En zor soruları bile çözdü. ("En" kelimesi, "zor" sıfatını en üstünlük anlamıyla derecelendirmiş)
En güzel sen okuyorsun. ("En" kelimesi, "güzel" zarfını en üstünlük anlamıyla derecelendirmiş)
- Aşırılık Derecesi:** "Çok, fazla, epeyce, pek, oldukça, biraz, birazcık, en çok, pek çok vb..." kelimeleri ya da kelime gurupları sıfatları ya da başka zarfları aşırılık anlamıyla derecelendirir.
Örnek: Sen fazla iyi birisin. ("Fazla" kelimesi, "iyi" sıfatını aşırılık anlamıyla derecelendirmiş)
Pek şık giyinmişsiniz. ("Pek" kelimesi, "şık" zarfını aşırılık anlamıyla derecelendirmiş)

5. SORU ZARFLARI:

Fiilleri soru yoluyla belirten zarflardır.

Başlıca soru zarfları şunlardır: Ne, niçin, ne biçim, ne zaman, nasıl, ne diye, ne kadar, neden vb...

ÖRNEK: Kapıyı niçin kilitledin? Evine nasıl gitti? Bize neden gelmedin?

"Niçin, nasıl, neden" kelimeleri, fiillerin nedenini, nasıl yapıldığını sormaktadır.

DİKKAT: Soru zarfları, sıfatları ya da başka zarfları da belirtir. Ancak bu kullanımlarda sorudan çok abartma vardır: Örnek: Ne soğuk bir hava. Ne kadar güzel çiçekler.

YAPILARINA GÖRE ZARFLAR

Zarflar yapılarına göre dört türdür:

- 1) **Basit Zarflar**:Yapım eki almamış zarflardır:Dün,yarın,çok,az vb...
- 2) **Türemiş Zarflar**:Yapım ekiyle türemiş zarflardır:ön-ce,yaz-ın,yavaş-ça,akşam-leyin vb...
- 3) **Birleşik Zarflar**:İki ya da daha çok sözcüğün birleşmesinden oluşan zarflardır:Biraz,nasıl(ne asıl),niçin(ne için),bugün vb...
- 4) **Öbekleşmiş Zarflar**:Değişik yollarla yan yana gelerek öbekleşen zarflardır:Pek çok,aşağı yukarı,hızlı hızlı,daha fazla vb...

1)Aşağıda
cümlede kullanınız.

verilen

durum

zarflarını

birer

- GÜZEL : Onunla güzel geçiniyoruz.
- KURNAZ: .....
- İSTEKLİ: .....
- HIZLI : .....
- SESSİZCE: .....
- KOŞA KOŞA:.....

2)Aşağıda verilen zaman zarflarını birer cümlede kullanınız.

- YARIN : Yarın sinemaya gidecekler.
- AZ ÖNCE:.....
- SONRA :.....
- AKŞAMLEYİN:.....
- KIŞIN :.....
- BU GÜN :.....

3)Aşağıda verilen yer-yön zarflarını birer cümlede kullanınız.

- İÇERİ : Az önce İçeri girdi.
- DIŞARI: .....
- ÖTE : .....
- YUKARI: .....
- GERİ : .....
- BERİ : .....

4)Aşağıda verilen miktar zarflarını birer cümlede kullanınız.

- FAZLA :Yemeği fazla yemeyin.
- ÇOK :.....
- EPEYCE :.....
- SAATLERCE:.....
- OLDUKÇA :.....
- PEK :.....

5)Aşağıda verilen soru zarflarını birer cümlede kullanınız.

- NE KADAR:.....
- NASIL :.....
- NİÇİN :.....
- NE ZAMAN:.....
- NE :.....